

# JURYRAPPORT '10

## DE GROTE GRONINGER GEBOUWENENQUETE 2010

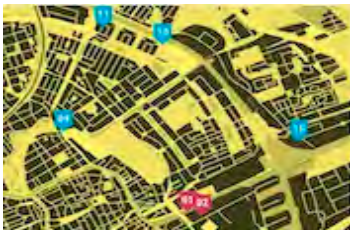
### Aanleiding en procedure

De Grote Groninger Gebouwenenquête is een traditie tijdens de jaarlijkse Dag van de Architectuur in Groningen. Het is een initiatief van de Stichting DAG, Platform GRAS en de Groninger Gezinsbode. Met de enquête willen de initiatiefnemers een zo groot mogelijk publiek interesseren en enthousiasmeren voor architectuur. Daarnaast geeft de Grote Groninger Gebouwenenquête jaarlijks een representatief beeld van hetgeen is opgeleverd in de stad. Ieder jaar zijn er twee winnaars: de winnaar van de vakjury en de winnaar van de publieksjury. Deze winnaars ontvangen de zogenaamde Gouden Baksteen. In beide categorieën zijn er ook tweede en derde prijzen te vergeven.

Ieder jaar stellen de Stichting DAG (Dag van de Architectuur Groningen) en Platform GRAS, het architectuurcentrum van Groningen, een groslijst samen van gebouwen die sinds de vorige Dag van de Architectuur zijn opgeleverd. De peildatum ligt doorgaans rond 1 juni. Het samenstellen van de groslijst gebeurt nadrukkelijk samen met bouwers, ontwikkelaars en architecten uit de stad en de regio. Daarnaast wordt de hulp ingeroepen van de inwoners van Groningen. Zo ontstaat een lijst die zo compleet mogelijk is. Een interessante dakopbouw doet dan ook niet onder voor een kolossaal nieuw faculteitsgebouw of een hoge woontoren. Wel zijn er een paar regels. Zo moet het gebouw zich binnen de gemeentegrenzen van de stad Groningen bevinden. Daarnaast moet het betreffende bouwwerk – al dan niet met enige fantasie - door kunnen gaan voor architectuur met een grote of kleine A.

Op basis van de groslijst maken de Stichting DAG en Platform GRAS een selectie van maximaal 15 genomineerde gebouwen. Ieder project op de lijst wordt daartoe bezocht. Tijdens de selectie gaat het om meer dan alleen 'het scheiden van het kaf van het koren'. Architectonische kwaliteit is van belang, maar daarnaast wordt met eenzelfde aandacht gekeken naar het programma, de stedenbouw en de afwerking. De Stichting DAG en Platform GRAS vinden het verder belangrijk dat de lijst van genomineerden een zo compleet mogelijk beeld geeft van de diversiteit aan architectuur, gebouwen en bouwtypen die in dat jaar zijn opgeleverd.

De vakjury bezoekt een aantal weken voor de Dag van de Architectuur alle genomineerde gebouwen. Deze jury bestaat doorgaans uit drie personen: een architect/ontwerper, een opdrachtgever en een architectuurcriticus en/of vertegenwoordiger van een aanverwante discipline. De jury bepaalt de winnaar en wijst een nummer 2 en 3 aan. Naast een vakjury kiest het publiek uit de genomineerde gebouwen ook een nummer 1, 2 en 3. Daarnaast worden vanaf 2010 ook nog prijzen uitgereikt voor andere aspecten van de architectuur en bouwpraktijk. Zo is er een prijs voor het meest gedurfde concept (uitgereikt aan de opdrachtgever), het beste detail (uitgereikt aan de architect) en de stoerste constructie (uitgereikt aan de aannemer).



# JURYRAPPORT '10

## Bevindingen vakjury

Op een grijze en koude woensdagmiddag in mei bekeek de vakjury van de Groninger Gebouwenenquête vijftien onlangs of bijna opgeleverde Groningse gebouwen. In één middag zagen Bouke Kapteijn (AT Osborne), Indira van 't Klooster (Architectuur Lokaal) en Wilfried van Winden (WAM Architecten) een diversiteit aan gebouwen; van een klein schoolgebouw en een enkel woonhuis tot een groots appartementencomplex en een tentamenhal voor een paar honderd studenten. Hierin werden zij bijgestaan door gids Reinier de Gooijer en secretaris Jolijn Peters. Door de - niet voorziene - betrokkenheid van de werkgever van Bouke Kapteijn (AT Osborne) bij de realisatie van de faculteit Levenswetenschappen door Rudy Uytenhaak Architectenbureau en bij de tentamenhal door Onix, heeft Bouke bij de bezichtiging van deze twee projecten niet meegepraat. De middag eindigde in een restaurant in de Groninger binnenstad waar de jury tot beschouwing en beraadslaging is overgegaan.

Verslag vakjury:

“Ondanks de economische crisis worden er nog veel interessante projecten in Groningen gerealiseerd. Uiteraard zijn veel van de nu opgeleverde projecten nog van vóór de crisis.

In de eerste plaats is het de jury opgevallen dat de nominaties worden overheerst door eenstemmigheid, eentonigheid zo u wil, in expressie: het *unverfroren* neo-modernisme voert hier duidelijk nog de boventoon. Traditionele en meer barokke dan wel ornamentrijke architectuur ontbreekt volledig. Wellicht dat het project voor de uitbreiding van de EBR bibliotheek hier de enige uitzondering op vormt. Pvanb architecten is hier een weg ingeslagen die heel eigen is. Het maakt nieuwsgierig naar hoe het werk zich verder zal ontwikkelen en verdient alleen daarom al waardering.

In de tweede plaats kan aan de constatering van een gebrek aan architectonische diversiteit worden toegevoegd dat de jury onder de indruk is van de kwaliteit van de genomineerde projecten. Indrukwekkend is het lef, de passie, het doorzettingsvermogen en de liefde voor het werk, dat zonder uitzondering uit elk project spreekt. Dat compliment geldt overigens niet alleen voor de architecten maar ook voor de opdrachtgevers en aannemers. Opvallend zijn ook de terugkerende materialen die blijkbaar "2010" zijn, zoals een ruwe en veelal donkere metselsteen, golfplaat en zwart gebeitst hout, en de kleur champagne en monochroom gekleurde gebouwen.

In de derde plaats is het juist de hoge kwaliteit van de projecten die de jury tot de aanbeveling brengt, gericht aan het bestuur van de Dag van de Architectuur, om deze prijs op een hoger niveau te brengen door er een geldbedrag aan te koppelen en/of een publicatie, waarin beschouwingen kunnen worden opgenomen over de actuele stand van zaken. Een goed en inspirerend voorbeeld hiervoor is de

# JURYRAPPORT '10

organisatie van de tweejaarlijkse Rietveldprijs in Utrecht. Tot slot doet de jury de aanbeveling om de beoordeling in twee rondes te doen, waarbij de jury, anders dan nu het geval is, in de selectie van de genomineerde projecten wordt betrokken.”

## De beoordeling

“In de evaluatie van de projecten – om zo tot de drie winnaars te komen – zijn alle projecten nogmaals de revue gepasseerd. De *Kop van Oost* is met lof besproken; er was veel waardering voor de zorg en ogenschijnlijk losse hand waarmee het binnengebied is vormgegeven; de kassen, het speelterrein, de tennisbaan en het groen. De *Kadewoningen* worden gewaardeerd om hun fraaie plattegronden en mooie entrees, maar de strenge en wat zwaarmoedige gevels kunnen het niet opnemen tegen het verfijnde en lichtvoetige negentiende-eeuwse eclecticisme van de buurpanden. Bij *Prisma* is de jury enthousiast over de hele opzet van het gebouw, de gevel aan de straatkant en de uitsnede van de entree, al is het een teleurstelling dat het onvermijdelijke hekwerk - waar je direct achter de entree mee wordt geconfronteerd - niet is meegenomen in de rest van het ontwerp. Ook het hekwerk van de balkons is minder sprankelend dan de tekeningen doen vermoeden, maar vormen niettemin een mooie ‘voile’ voor de zaken die gewoonlijk op balkons staan. *Prisma* is een prachtig en intelligent concept, maar de geweldige ambitie heeft zichtbaar geleden onder een te krap budget. De *Tasmantoren* vindt de jury imponerend qua omvang, maar niet qua ontwerpvernuft. Het is een nogal bombastisch gebaar op de verkeerde plek en daarmee problematisch vanuit stedenbouwkundig oogpunt: een poort, waar je niet doorheen kunt en die niet ergens naar leidt. Op het Zernike terrein is de jury onder de indruk van de enorme rijkdom van de *faculteit Levenswetenschappen*, een topper in het werk van Rudy Uytenga, een gebouw dat werkelijk op alle schaalniveaus doordacht, beheerst en spannend is. De *tentamenhal* van Onix - ook op het Zernike terrein - zette de jury door zijn massaliteit en anonimiteit aan het denken. Het is een fraaie doos maar ook een anonieme en neutrale leerfabriek waarin de grijze tentamenzalen domineren. Met overigens een uitzonderlijk goede akoestiek in de collegezaal. De door de architect bijgevoegde lofzang op de duurzaamheid van het gebouw staat echter op gespannen voet met de feitelijke opgave: een permanent onderkomen voor een paar duizend stoelen dat slechts een paar weken per jaar wordt gebruikt. Een derde gebouw op het Zernike terrein is de uitbreiding van de *EBR bibliotheek*. De overdaad aan uitbundige effecten aan de buitenkant contrasteert met de schrale projectinrichting in het interieur. Hoewel vrolijk van toon, kan de jury noch in het exterieur noch in het interieur een heldere ontwerpgedachte ontdekken; er is vooral veel van alles. Bovendien is het niet altijd goed doordacht, zoals bijvoorbeeld de plaatsing in het water, de aansluiting op het hoofdgebouw en het materiaal- en kleurgebruik laten zien. Van het andere genomineerde project van pvanb architecten – de *woningen aan de Bonairestraat* – is het stedenbouwkundig plan, met auto's aan de voor- en achterzijde, teleurstellend. Het plan blinkt bovendien niet uit in een fijnzinnige en afgewogen detaillering, zoals bijvoorbeeld het plaatmateriaal van de balkons en de fletse bakstenen gevels aan de straatkant. Een paar straten verderop

# JURYRAPPORT '10

– bij de appartementen aan de *Korrezoom* – is er waardering voor de ruime en rijke entrees en de vorm van de balkons die het straatbeeld domineren, maar niet voor de grofheid in materialisering en detaillering. Het binnengebied toont hoe fraai de Kop van Oost is gemaakt. *Het Paleis* – aan het begin van de Korreweg – vindt de jury een bijzonder sympathiek project dat door zijn culturele programmering een geweldig goed, nee, een uitmuntend initiatief is voor de wijk en voor de stad. De appartementen en het *gezondheidscentrum Lewenborg* ziet de jury als een vakkundig project dat de hele buurt op een hoger niveau tilt. De maat van het binnenhof is goed getroffen, niettemin blijft het een traditionele galerijoplossing en de tinten wit doen wat kil aan. De auto's worden zowel in het binnengebied als op straat geparkeerd en staan dus eigenlijk overal. Even verderop – in de wijk Beijum – staat de *Montessorischool De Dijk* te pronken als een meesterwerk. Met name de dijkzijde is een juweeltje in maat- en materiaalgebruik door de sterke verticaliteit en strakke detaillering. Het *woonhuis van Zwaga – van der Wal* is erg charmant, beheerst en goed doordacht. Waardering voor de slimme plattegrond en compositie met de vensters – op verschillende hoogtes en in verschillende maten -, de gangloze indeling en de twee verdiepingen hoge keuken die het hart vormt van het huis. De woningen op de *Eimerslocatie* zijn rank, optimistisch en vrolijk samengebracht in een afgewogen stedenbouwkundig geheel. Ten slotte bekijkt de jury op de stadsgrens – in Noorderhogeburg – het *bezoekerscentrum Wolddijk*, waarvan met name de compositie niet zo sterk en geforceerd wordt bevonden.”

Van de vijftien genomineerde en bekeken gebouwen, bedeelde de jury de eerste drie plaatsen aan de volgende projecten toe:

## De derde prijs

“Het is een vertederend gebouw, sympathiek en sereen. Het gebouw is met een compositie van verschillende volumes, niet alleen ruimtelijk interessant maar ook prachtig tegen de dijk aan gevlijd. Alles klopt hier en is in harmonie: het materiaalgebruik, de kleuren, de mediterrane plint en het ritme van de verticale lijnen in de ramen, om maar een paar zaken te noemen. Eenmaal op de speelplaats beland, ontwaken wij uit de roes en constateren dat de compositie hier aan kracht inboet. De gevel wordt gedomineerd door merkwaardig vormgegeven horizontale vensters, geplaatst in een bekleding van zwarte houten delen en omkaderd door witte golfplaat. Ondanks deze ontnuchterende werking, overheerst toch het gelukzalige genieten van de dijkzijde en gaat de derde prijs naar ..... de Montessorischool **De Dijk** van **Drost + van Veen architecten**, in opdracht van de **gemeente Groningen** en uitgevoerd door **Brands Bouwgroep**.

Het vaststellen van de eerste prijs is dit jaar geen sinecure of onderwerp van uitgebreid debat. Beide - laatste - kanshebbers zijn gelijkwaardig in uitzonderlijkheid, maar de omstandigheden en de opgave zijn geheel verschillend.

# JURYRAPPORT '10

Wat weegt zwaarder: de topprestatie van een architect of de topprestatie van een architect? De jury koos de winnaar op grond van het belang van de opgave, de actualiteit ervan en de mate waarin het project een voorbeeld kan zijn voor andere gemeenten, collega-architecten en opdrachtgevers.

## De tweede prijs

Het is een gebouw als een groots gebaar dat zich laat benoemen als een avontuurlijke speeltuin. Stedenbouwkundig en landschappelijk maakt het gebouw ook grote indruk.

Ondanks zijn afmetingen staat het ontspannen op zijn plek en omarmt het de omgeving. Opvallend is de wijze waarop de vorm van het gebouw – de grootse beweging die het maakt - doorwerkt in het interieur; binnen ontstaan spannende ruimtes en onverwachte zichtlijnen. Ook stedenbouwkundig en landschappelijk maakt het gebouw indruk; in de losse samenhang met de architectuur van het Zernike terrein, heeft dit gebouw het vermogen de omgeving tot eenheid te brengen. Maar vooral in architectonisch opzicht is dit gebouw een uitstekende prestatie.

De tweede prijs gaat naar .....het gebouw Mimicry, de **faculteit Levenswetenschappen** van **Rudy Uytenhaak Architectenbureau** in opdracht van de **Rijksuniversiteit Groningen** en uitgevoerd door **Sternike v.o.f.**

## De eerste prijs

De winnaar van de Groninger gebouwenenquête 2010 wordt gekenschetst als optimistisch en opmonterend. De – bijzonder relevante en actuele - opgave is complex door de veelheid aan opdrachtgevers en betrokkenen. Reden te meer om het project te prijzen om zijn overtuigende resultaat. Individueel en collectief belang zijn evenwichtig tot een eenheid gesmeed. Gezamenlijk zijn architect en toekomstige bewoners tot een plan gekomen dat een meerwaarde biedt aan zijn omgeving, dat spannend is in materialisering en tot in elke detail is doordacht en uitgewerkt. Ook stedenbouwkundig is het plan fraai ingepast in het groene profiel van de laan. Een dusdanig hoge kwaliteit is de jury bij een project in dit genre niet eerder tegen gekomen. Grootschalige woningbouw heeft zijn langste tijd gehad en de toekomst ligt onder andere in het leveren van maatwerk in binnenstedelijk gebied. Mensen lijken meer en meer geneigd 'gelijksoortig' te gaan wonen. Collectief opdrachtgeverschap is daarom een van de bouwvormen die naar verwachting van de jury in belang zullen toenemen. Ook daarom kan dit project een referentie en voorbeeld zijn voor andere projecten in den lande. De grote winnaar van de grote Groninger Gebouwenenquête is de **Eimerslocatie** met 13 verschillende woningen, ontworpen door **Zofa** in opdracht van de **vereniging Veenweg** in samenwerking met **Kuub** en uitgevoerd door **Bouwgroep Dijkstra Draisma**.

**Een dikke proficiat!"**

# JURYRAPPORT '10

## **Bijlage:**

De genomineerden

### 1. Kop van Oost, Kadewoningen

Ontwerp: Zecc architecten

Locatie: Eemskanaal zz 17 t/m 57 en Het Hout 205 t/m 208

Opdrachtgever: Lefier en Heijmans Vastgoed Realisatie B.V.

Aannemer: Heijmans Bouw

Beschrijving: Aan de zuidoostzijde van de stad is een industriegebied buiten gebruik geraakt. Deze aantrekkelijke locatie aan het water is bij uitstek geschikt voor grootschalige woningbouw. ZECC Architectenbureau heeft op het terrein 25 kadewoningen gerealiseerd: grote gesloten bouwblokken met appartementen. Uitgangspunt was om rijtjeshuizen aan de kade te creëren. De blokken hebben een groot gemeenschappelijk binnenterrein en parkeervoorzieningen. De woningen zijn qua bouwsysteem sterk seriematig, maar geven de bewoners ruimte om een individueel karakter toe te voegen. De hoofdgevels zijn in verschillende kleuren baksteen uitgevoerd en de woningen zijn verschillend in het aantal verdiepingen dat ze tellen.

### 2. Kop van Oost

Ontwerp: Mecanoo Architecten

Locatie: Het Hout 72 t/m 202

Opdrachtgever: Lefier en Heijmans Vastgoed Realisatie B.V.

Aannemer: Heijmans Bouw

Beschrijving: Dit woningbouwcomplex staat net als de kadewoningen van ZECC aan het Eemskanaal. Het project bestaat uit twee grote bouwblokken – blok Oost en blok West. Deze zijn in basis gelijk van opzet. Elk blok is een appartementencomplex dat bestaat uit een rij galerijwoningen van vier lagen hoog. Op de hoeken rijzen twee torens op gevarieerde hoogte van 35 tot 70 meter. De torens worden bekroond met een glazen penthouse. Op de begane grond bevinden zich bedrijvenruimtes. Een binnenterrein ontstaat door een houten dek, waaronder de parkeergarage voor de bewoners gedeeltelijk is verstopt. Op dat dek zijn allerlei voorzieningen voor activiteiten in de buitenlucht, zoals een tennisbaan. Ondanks dat het een groot complex is, met zo'n 180 woningen, heeft het gebouw een wisselende invulling van de gevel. Dit komt door de keuzemogelijkheden die elke individuele bewoner had: in de aluminium gevel kon worden gekozen tussen vast glas in een kader, balkons of Franse balkons. De bewoners konden ook hun eigen woningplattegrond samenstellen. De appartementen variëren in oppervlakte tussen 40m<sup>2</sup> en 250m<sup>2</sup>.

### 3. Woonhuis Zwaga - Van der Wal

Ontwerp: Pieter Bas Zwaga

Locatie: De Linie 1

# JURYRAPPORT '10

Opdrachtgever: Zwaga- Van der Wal

Aannemer: Norbert Schwarte Bau

Beschrijving: Het stedenbouwkundig plan voor dit gebied schrijft woningen voor van twee of drie lagen met een plat dak. Dit huis is ontworpen als een compacte doos met een aantal perforaties. De ramen zijn soms vlak en soms verdiept gedetailleerd en verschillend van afmeting, om privacy te bieden waar dat gewenst is en licht en zicht toe te laten waar het mogelijk is. Doordat de ramen wel allemaal vierkant zijn, ontstaat een rustig maar gevarieerd beeld. Het oppervlak van 255 m<sup>2</sup> is ruimtelijk opgedeeld door een aantal wanden die het huis in ruimtes verdelen die passen bij het gebruik. Elke ruimte kent haar eigen materiaal, kleur en afmeting waardoor een grote diversiteit ontstaat. Door de binnenwanden van dezelfde vierkante gaten te voorzien als in de buitengevels, worden zichtlijnen gecreëerd die door het hele huis lopen. Vanwege de grote dichtheid van de bebouwing is er weinig zon te verwachten in de tuin en is er een dakterras gemaakt.

## 4. Woningen Eimerslocatie

Ontwerp: Zofa

Locatie: Veenweg 1, 2 en 7, Veenhof 3 t/m 6 en 8 t/m 23

Opdrachtgever: Vereniging Veenweg i.s.m. KUUB

Aannemer: Bouwgroep Dijkstra Draisma

Beschrijving: Dertien individuele opdrachtgevers dachten en betaalden mee aan dit project op de kop van de Veenweg, de grens van de Groninger wijk Hoornse Meer. De locatie is driehoekig en vormt een schakel tussen de lineaire structuur van de Veenweg en de geknikte wateras van de wijk. Architectenbureau Zofa ontwierp de 13 woningen, die zoals het programma voorschreef 'verschillend wonen' moeten stimuleren. Er is met dat doel gekozen voor een kubische vorm van de bouwvolumes, die uitbreiding en eigen ontwerp voor nieuwe bewoners vergemakkelijkt. De architectuur van het gehele project is in eerste instantie opgelegd, maar laat in eventuele verdere ontwikkeling veel variatie toe. Als referentie voor de ruimtelijke opzet is de vergelijking met een camping op zijn plaats: de woningen zijn als objecten op een vrij veld geplaatst, deels vrijstaand, deels geschakeld. In het materiaalgebruik komt juist de samenhang tot uitdrukking. Een plint van metselwerk die varieert van heup- tot verdiepingshoogte meandert als een lint door het hele plangebied.

## 5. Prisma

Ontwerp: NL Architects

Locatie: Siersteenlaan 482

Opdrachtgever: De Huismeesters

Aannemer: Schutte bouw & ontwikkeling

Beschrijving: Prisma is een woonproject van 52 appartementen in een gebouw van 16 verdiepingen in de stad Groningen. Het is onderdeel van een grootschalig project

# JURYRAPPORT '10

voor stedelijke vernieuwing in een grotendeels typische jaren '60 omgeving. De grootste appartementen in het complex bevinden zich beneden, de kleinere boven. De contour van het gebouw doet een beetje denken aan de archetypische hoogbouw op het New Yorkse Manhattan. Deze stevige structuur dient als basis voor een meer frivole invulling. De balkons lijken rond het gebouw 'gedrapeerd' als 'couture' en de balkongrootte verradt enigszins de grootte van het appartement dat erachter zit: hoe breder het balkon, hoe groter het appartement. Op de begane grond bevindt zich, naast een medische post, een kinderopvang met speelplaats. Er is een gezamenlijke ingang om de verschillende functies en hun gebruikers met elkaar in contact te brengen.

## 6. Tentamenhal

Ontwerp: ONIX Architecten

Locatie: Blauwborgje 4, Zernike

Opdrachtgever: Rijksuniversiteit Groningen

Aannemer: Rottinghuis' Aannemingsbedrijf bv

Beschrijving: Deze nieuwe tentamenhal op het Zernike-complex is met 600 zitplaatsen in één ruimte de grootste college- en tentamenhal van Nederland. Omdat de tentamenhal slechts enkele weken per jaar wordt gebruikt, is er een concept ontwikkeld voor een goede isolatie. De lucht- en vloerverwarming zorgen voor het snel opwarmen van de enorme ruimte tijdens een tentamenperiode. In de gevel zijn polycarbonaat platen gebruikt met een luchtdichte spouw. Naast de isolatiemogelijkheden levert dit ook een interessante uitstraling op. Voor de gebruiker betekent het vooral veel daglicht zonder hinder van de zon en de warmte. De grote oranje foyer is de entree van het pand en de centrale locatie van het gebouw. Het is een intermediair tussen de twee belangrijkste functies van het pand: collegezaal en tentamenhal. De oranje kleur 'dematerialiseert' volgens de architecten de ruimte en schept zo een neutrale sfeer. Naast de collegezaal zijn vier tentamenhallen over de twee verdiepingen verdeeld. Het gebouw heeft goede akoestiek, verwarming, verlichting en verduistering. Daarnaast is er in het gebouw een stallingruimte voor 1000 fietsen.

## 7. Uitbreiding EBR bibliotheek

Ontwerp: pvanb architecten

Locatie: Nettelbosje 2, Zernike

Opdrachtgever: Rijksuniversiteit Groningen

Aannemer: Brands Bouwgroep bv

Beschrijving: Dit paviljoen is ontworpen als een uitbreiding van het bestaande WSN-gebouw waar de faculteit van Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen is gevestigd. Het bevat naast collegezalen ook een bibliotheek en werkkamers voor docenten. De uitbreiding van pvanb architecten creëert in totaal 2000m<sup>2</sup> extra ruimte. Deze wordt ingevuld als bibliotheek voor Economie en Bedrijfskunde, kantoorruimte en een collegezaal met capaciteit voor 150 personen.

# JURYRAPPORT '10

Het nieuwe volume is verrezen naast het WSN-gebouw en daarmee middels een luchtbrug verbonden. Daarnaast is het gebouw voor een aanzienlijk deel op kolommen boven het water geplaatst. Daardoor - en ook door de uitstraling en het materiaal dat is gebruikt - schaart het gebouw zich nadrukkelijk in de reeks 'paviljoens aan het water' op Zernike. De opzet van het volume is onregelmatig en vormt een vijfhoek. Dat zorgt ervoor dat er altijd twee verschillende zijden te zien zijn: dat geeft het gebouw een beweeglijke indruk. Die schijnbare beweeglijkheid van het gebouw wordt versterkt door de over elkaar heen gelegde lagen in de gevel: het Moiré-effect. Bij de verdieping met kantoren bestaan de lagen uit aluminium kokers, bij de verdieping van de bibliotheek zijn geperforeerde aluminium platen over elkaar geplaatst.

## 8. Faculteit Levenswetenschappen

Ontwerp: Rudy Uytenga Architectenbureau

Locatie: Nijenborgh 7, Zernike

Oprachtgever: Rijksuniversiteit Groningen

Aannemer: Sternike v.o.f.

Beschrijving: Dit gebouw, ook wel *Mimicry* genoemd door de ontwerpers, is het nieuwe gebouw van het Centrum voor Levenswetenschappen van de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Het pand staat aan de oostelijke rand van Zernikeborg, direct aan de borggracht met het daarachter liggende natuurgebied. Aan de noordzijde van het bouwvolume is ruimte gereserveerd voor dierenverblijven. Aan de zuidkant bevinden zich kassen en proefvelden. Drie onderzoekssferen van het Centrum voor Levenswetenschappen worden ondergebracht in de twee vleugels en de brug die de bovenbouw vormt. Omdat 'de wandelgangen' belangrijk zijn, zijn ze zo ontworpen dat je het gebouw kunt doorkruisen via verschillende circuits. De menging van laboratoria, kantoren en tussenruimten én de kwaliteit van elke afzonderlijke ruimte zorgen voor een praktisch, licht en levendig geheel dat zowel bouwkundig als installatietechnisch zeer efficiënt is.

## 9. Het Paleis

Ontwerp: DAAD architecten

Locatie: Boterdiep 111

Oprachtgever: Nijestee i.s.m. Kuub en COB10

Aannemer: Simon Benus

Beschrijving: In het voormalig scheikundig laboratorium van de RUG is door architectenbureau DAAD een cultureel woon- en werkgebouw gerealiseerd. In het pand zijn onder andere ateliers, appartementen, projectruimtes, cursusruimtes, een conferentiezaal, vergaderruimtes en een horecavoorziening ondergebracht. Historische elementen in het gebouw, zoals bijvoorbeeld de buitengevels, zijn zo veel mogelijk behouden. De nieuwe toevoegingen zijn duidelijk als zodanig herkenbaar, waarvan de nieuwe onderdoorgang van de Bloemensingel naar de

# JURYRAPPORT '10

westelijke binnenplaats het meest in het oog springt. Zowel in het ontwerpproces als in de uitvoering hebben de huidige bewoners (vooral kunstenaars) een belangrijke rol gespeeld. In diverse werkgroepen is nagedacht over kleur, verlichting en inrichting en deze voorstellen zijn ook daadwerkelijk gerealiseerd. Onder de grote kap is een enorme variatie in woningtypen ondergebracht om alle bewonerswensen en dromen te realiseren.

## 10. Korrezoom

Ontwerp: AAS Architecten

Locatie: Korreweg 213-1 t/m 213-49

Opdrachtgever: Lefier en Ter Steege Vastgoed

Aannemer: Oude Lenferink Bouw bv

Beschrijving: Deze nieuwbouw maakt onderdeel uit van het stedenbouwkundig plan van het gebied tussen de Hamburgervijver en het Van Starckenborghkanaal. Het project was onderdeel van de manifestatie *De Intense Stad* in 2004. Het complex biedt ruimte aan 91 appartementen, 10 rijwoningen, een garage voor 135 auto's en een openbaar binnengebied. Het bouwblok met appartementen verwijst naar de bouwblokstructuur in de aangrenzende wijk. Het heeft een opvallend rood gekleurde buitenzijde en is wat soberder in kleurgebruik aan de binnenzijde. In het gebouw zitten 11 verschillende woningtypen die van 80m<sup>2</sup> tot 135m<sup>2</sup> variëren.

## 11. Woningen Bonairestraat

Ontwerp: pvanb architecten

Locatie: Bonairestraat 18 t/m 40 (even)

Opdrachtgever: Lefier

Aannemer: Friso

Beschrijving: Deze nieuwbouw is de eerste fase van de herstructurering van een bouwblok op de grens van de vooroorlogse en naoorlogse stad. Het programma is uniform: er zijn 21 grondgebonden woningen en 2 woongebouwen met 12 appartementen. Deze 2 woongebouwen zijn op het binnenterrein achter de Bonairestraat gerealiseerd en bestemd voor jongeren met een autismestoornis. De expressieve baksteengevels van de rijwoningen en appartementen zijn aan elkaar verwant, maar verbeelden tevens het specifieke woonprogramma. De muur bestaat uit een breed palet van metselverbanden en variatie in voegwerk, wat een verrassende baksteenrijkdom oplevert, terwijl slechts één kleur geelgroene steen is gebruikt. De situering, vorm en uitwerking van de rijwoningen creëren samen een vloeiende overgang naar de semi-openbare binnentuin, die bescherming en veiligheid biedt zonder dat ze hermetisch van de wijk en het openbare leven is afgesloten.

## 12. Bezoekerscentrum Wolddijk

Ontwerp: SKETS

Locatie: Wolddijk 103

# JURYRAPPORT '10

Opdrachtgever: Stichting Groninger Landschap  
Aannemer: Zeldenrust Aannemingsbedrijf

Beschrijving: Deze boerderij is een van de weinige boerderijen die binnen de grenzen van de stad staat. Sinds 2006 is het een gemeentelijk monument. Het voorhuis en de constructie van de schuur ('de gebinten') zijn van monumentaal belang. Architectenbureau SKETS ontwierp voor deze boerderij een bezoekerscentrum: een tentoonstellingsruimte, een podium, een onderzoekslaboratorium, vergaderruimtes, collegeruimtes, een filmzaal, een restaurant, een winkel, kantoorfaciliteiten, een beheerderswoning en een potstal voor kleinschalig boerenbedrijf hebben allemaal een plekje in het gerenoveerde complex gekregen. Het voorhuis is gerestaureerd tot een woning waarin de sporen van de veranderingen door de eeuwen heen goed 'leesbaar' zijn. De schuur verkeerde in bijzonder slechte staat: het bleek niet meer mogelijk om de gebinten weer te laten functioneren als zelfstandige constructie. Ze zijn dus wel behouden, maar hebben geen functie meer.

## 13. Montessorischool De Dijk

Ontwerp: Drost + van Veen architecten  
Locatie: Wibenaheerd 24  
Opdrachtgever: Gemeente Groningen Dienst OCSW  
Aannemer: Brands Bouwgroep bv

Beschrijving: Om de stedenbouwkundige situatie in de wijk Beijum te verbeteren, gaf de Gemeente Groningen opdracht om het schoolgebouw uit de jaren '70 van de vorige eeuw te vervangen. De nieuwe school is evenwijdig aan het kanaal gebouwd. Voor architecten Drost + Van Veen was de oude dijk van groot belang. Het ontwerp verwijst naar deze historische waterstroom. De gang die alle ruimtes met elkaar verbindt volgt het dijkprofiel en vormt de ruggengraat van het gebouw. Verschillende ruimtes, zoals werkplekken, een bibliotheek en de lerarenkamer steken uit over de dijk. De grote hal staat in open verbinding met het verdiept gelegen speellokaal. Hierdoor kan de hal ook als podium dienen. Een acht meter brede trap stijgt met de dijk mee naar de verdieping en kan tegelijkertijd dienen als zitplek. De witte kleur van de buitenkant van het gebouw contrasteert met de sombere, grijsbruine kleuren van de omliggende gebouwen. De gevels aan het schoolplein zijn met hout bekleed en geven zo een warme indruk.

## 14. Gezondheidscentrum Lewenborg e.o.

Ontwerp: De Zwarte Hond  
Locatie: Kajuit 438  
Opdrachtgever: Lefier  
Aannemer: Geveke bouw bv

Beschrijving: Architectenbureau De Zwarte Hond ontwierp het Gezondheidscentrum in Lewenborg in combinatie met woningen. Het opvallende rode complex vormt het

# JURYRAPPORT '10

nieuwe hart van de wijk en opent zich met een boog naar de omgeving. In het gebouw wordt voor koeling en verwarming gebruikt gemaakt van een duurzame techniek die warmte opslaat en handig gebruik maakt van de verschillen in functies. Waar in de zomer de woningen minder gebruik hoeven maken van verwarming, heeft het gezondheidscentrum in die periode juist een groter energieverbruik in verband met koeling. Het gezondheidscentrum heeft een flexibele plattegrond, waardoor de ruimtes eenvoudig aan te passen zijn, mochten wijzigingen in programma zich in de toekomst aandienen. Boven het gezondheidscentrum bevinden zich drie lagen woningen, die trapsgewijs versmallen en zo elk appartement maximale bezonning geven.

## 15. Tasmantoren

Ontwerp: Architectenbureau Scheffer & Van der Wal

Locatie: Regattaweg 22 t/m 456 (even)

Opdrachtgever: Lefier en Van Wijnen

Aannemer: Van Wijnen

Beschrijving: Architectenbureau Scheffer & Van der Wal zette het 'gat' van de Tasmantoren in het verlengde van de Koningsweg. Het laat zo een zichtlijn open vanuit het achterland op het historische centrum van Groningen. De toren van de toren staan met dat doel iets gedraaid ten opzichte van elkaar. De toren zelf is ruim 75 meter hoog en bevat 218 appartementen die in grootte verschillen tussen 85 en 238m<sup>2</sup>. Daarnaast is in het laag gelegen gedeelte een wellness- en fitnessruimte met zwembad gerealiseerd, uitsluitend bestemd voor de bewoners. In dit deel van het pand komt ook nog een publiek toegankelijk restaurant. Diepe zwarte aluminium kaders omranden de puiken in de open einden van de betonnen tunnelconstructie en benadrukken het uitzicht op de stad, de vaarwegen en de nabij gelegen sluizen. De dichte tunnelwanden zijn bekleed met betonpanelen van uitgewassen basalt.